2
Bob

MAKTABDA TIBBIY XIZMAT VA XAVFSIZLIKNI BOSHQARISH

2.1 Maktab tibbiy xonasi faoliyatini tashkil etish

2.2 Sport maydonchalarida xavfsizlik texnikasi birinchi yordam ko‘rsatish

2.3. Birinchi yordam ko‘rsatish

“Maktab – bu hayot-mamot masalasi, kelajak masalasi. Uni davlat, hukumat va hokimlarning o‘zi hal qilolmaydi. Bu butun jamiyatning ishi, burchiga aylanishi kerak.”

SH. MIRZIYOYEV.

2.1. MAKTABDA TIBBIY XIZMAT VA XAVFSIZLIKNI BOSHQARISH

Hududiy tibbiyot muassasasi bilan hamkorlik tartibi

Tashkiliy hamkorlik:

Maktabdagi tibbiy xizmat hududiy davlat tibbiyot **muassasasi bilan hamkorlikda,** o‘quvchilarga tibbiy xizmat ko‘rsatishning belgilangan tartibi asosida tashkil etiladi. Tibbiyot xodimining xizmat vazifalari va bo‘ysunuvi tegishli sog‘liqni saqlash organlari hujjatlari bilan belgilanadi.

Tibbiy ma’lumotlar almashinuvi:

O‘quvchining tibbiy ma’lumotlari faqat qonunchilikda nazarda tutilgan axborot tizimlari orqali, kirish huquqi cheklangan holda va shaxsga doir ma’lumotlarni himoya qilish talablariga muvofiq yuritiladi.

Tashxis, emlash va tibbiy kuzatuvga oid ma’lumotlar maktabning umumiy ma’lumotlar bazasida ochiq aks ettirilmaydi. Zarur axborot tibbiyot xodimi tomonidan vakolati doirasida qayd etiladi va maxfiy saqlanadi.

Profilaktika va sog‘lomlashtirish tartibi:

Hamkorlik “profilaktik **ko‘rik - tibbiy xulosa - tavsiya va kuzatuv” ketma-ketligi asosida tashkil** etiladi:

- **Profilaktik ko‘rik:** tor soha mutaxassislari ishtirokidagi ko‘riklar Sog‘liqni saqlash vazirligi belgilagan tartib va jadval asosida o‘tkaziladi.
- **Tabaqalashtirilgan yondashuv:** tibbiy xulosaga ko‘ra o‘quvchilar jismoniy tarbiya mashg‘ulotlari uchun tegishli tibbiy guruhlarga ajratiladi.
- **Individual kuzatuv:** surunkali kasalligi bo‘lgan o‘quvchilar bo‘yicha shifokor tavsiyalari ota-ona, tibbiyot xodimi va maktabning tegishli mas’ullari hamkorligida, bolaning xavfsizligi va maxfiyligini ta’minlagan holda bajariladi.

Sanitariya-gigiyena nazorati:

Oziq-ovqat xavfsizligi: taomnoma sanitariya talablari va tasdiqlangan texnologik hujjatlarga muvofiq tuziladi. Tayyor taom sifati belgilangan tartibda mas’ul shaxslar tomonidan organoleptik baholanadi

Epidemiologik barqarorlik: yuqumli kasallik aniqlanganda hududiy tibbiyot muassasasi va SanQvaN ko‘rsatmalariga muvofiq cheklov, tozalash, dezinfeksiya va xabardor qilish choralari ko‘riladi.

TA’LIM TASHKILOTIDA SPORT KLUBINI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOYILLARI

01

Tizimlilik:

klub faoliyatini yillik reja, xavfsizlik talablari va o‘quvchilarning ehtiyojlari asosida tashkil etish.

02

Ishtirokchilik:

pedagoglar, o‘quvchilar, ota-onalar va hamkor tashkilotlarning takliflarini inobatga olish.

03

Maqsadga yo‘naltirilganlik:

sog‘lomlashtirish, ommaviy sport va iqtidorli o‘quvchilarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha aniq natijalarni belgilash.

04

Resurslardan oqilona foydalanish:

sport inshootlari, inventar va moliyaviy imkoniyatlardan xavfsiz hamda samarali foydalanish.

2.2. SPORT MAYDONCHALARIDA XAVFSIZLIK TEXNIKASI.

QR-havola

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 16-iyuldagi 542-son “Davlat ta’lim muassasalari huzurida sport klublarini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori

Maktab sport **klubi jismoniy tarbiya** darslarini to‘ldiradi, o‘quvchilarning darsdan tashqari jismoniy faolligini oshiradi va kamharakatlilik bilan bog‘liq xavflarning oldini olishga xizmat qiladi.

Sport klubining maqsadi va funksional vazifalari:

Maktab sport klubi quyidagi ustuvor vazifalarni amalga oshiradi:

- **Sog‘lomlashtirish:** o‘quvchilarning yoshi, qiziqishi va tibbiy guruhini hisobga olgan holda muntazam jismoniy mashg‘ulotlarni tashkil etish.
- **Ommaviylikni ta’minlash:** darsdan tashqari vaqtda imkon qadar ko‘proq o‘quvchini xavfsiz sport mashg‘ulotlariga jalb etish.
- **Sport iqtidorini qo‘llab-quvvatlash:** iqtidorli o‘quvchilarni aniqlash va ularni tegishli sport maktablari yoki mutaxassislarga tavsiya etish.

Sport klubini tashkil etish algoritmi

01
tashabbusni shakllantirish va tashkiliy tayyorgarlik ko‘rish

02
klub faoliyatini huquqiy jihatdan rasmiylashtirish

03
klub kengashi va mas’ul shaxslarni belgilash

04
a’zolikni rasmiylashtirish, mashg‘ulot jadvali va monitoringni yo‘lga qo‘yish

05
moddiy-texnik va moliyaviy ta’minot manbalarini belgilash

06
faoliyat natijalari bo‘yicha axborot va hisobot yuritish

Tashkiliy-huquqiy tuzilma:

Sport klubining boshqaruv tuzilmasi maktab direktorining buyrug‘i va klub nizomida aniq belgilanadi:

- **Rahbarlik:** klub faoliyatiga jismoniy tarbiya fani o‘qituvchisi yoki tegishli malakaga ega boshqa pedagog maktab direktorining buyrug‘i bilan mas’ul etib belgilanadi.
- **Klub kengashi:** maslahatlashuv va muvofiqlashtiruvchi organ sifatida maktab ma’muriyati, pedagoglar, ota-onalar hamda o‘quvchilar vakillaridan shakllantirilishi mumkin.
- **A’zolik:** klubga a’zolik ixtiyoriy bo‘lib, o‘quvchining yoshi, qiziqishi, tibbiy xulosasi va xavfsizlik talablari hisobga olinadi.

Klub faoliyatini muvofiqlashtiruvchi kengash tuzilishi mumkin:

- **Kengash tarkibi va vakolatlari** klub nizomida belgilanadi; uning faoliyatida maktab rahbariyati, jismoniy tarbiya o‘qituvchilari, tibbiyot xodimi va o‘quvchilar vakillari ishtirok etishi mumkin.

Moddiy-texnik va moliyaviy ta’minot:

Sport klubining barqaror faoliyati uchun quyidagi moddiy va tashkiliy mexanizmlardan foydalaniladi:

- **Infratuzilmadan foydalanish:** sport inshootlari va inventarlardan tasdiqlangan jadval, xavfsizlik yo‘riqnomasi hamda mas’ul pedagog nazorati asosida foydalaniladi.
- **Moliyalashtirish qonunchilikda taqiqlanmagan quyidagi manbalar hisobidan amalga oshirilishi mumkin:**
  - maktabning qonunchilikda belgilangan tartibdagi budjetdan tashqari mablag‘lari;
  - homiylik xayriyalari va beg‘araz ko‘mak mablag‘lari;
  - qonunchilikka muvofiq tuzilgan shartnomalar asosidagi boshqa tushumlar.
- **Rag‘batlantirish:** klub faoliyatiga hissa qo‘shgan xodimlarni rag‘batlantirish amaldagi mehnat va moliya qonunchiligiga muvofiq amalga oshiriladi.

Sport turlari va musobaqalar tizimi:

Klub faoliyati doirasida musobaqalar quyidagi bosqichlarda tashkil etilishi mumkin:

1. **Ichki musobaqalar:** Sinf va sinflararo sport tadbirlari.
2. **Tuman/shahar bosqichi:** Maktablararo terma jamoalar bellashuvi.
3. **Hududiy va respublika bosqichi:** belgilangan nizom va taqvim reja asosida hududiy hamda respublika musobaqalarida ishtirok etish.

Maktab rahbariyati uchun tavsiyalar:

- klubning nizomi, faoliyat **rejasi, ramzi** va **shiori** ishlab chiqilishi mumkin;
- klub faoliyatiga oid ma’lumotlar “Sport burchagi”, maktab sayti yoki boshqa axborot vositalarida muntazam yoritib boriladi.

QR-havola

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF–22-son Farmoni

Sport infratuzilmasini rivojlantirish

- **Maktabdagi mavjud sport** zali va ochiq maydonchalardan samarali foydalanish, ularni xavfsizlik va sanitariya talablariga muvofiq bosqichma-bosqich yaxshilash zarur.
- **Sport inventari amaldagi** standartlar, tasdiqlangan jihozlash me’yorlari va o‘quvchilarning yosh xususiyatlariga muvofiq yangilanib boriladi.

Ommaviy sport va sport iqtidorini qo‘llab-quvvatlash

- **Qamrov:** o‘quvchilarning qiziqishi, salomatlik holati va maktab imkoniyatlarini hisobga olgan holda sport to‘garaklari qamrovini oshirish.
- **Musobaqalar:** maktab, tuman, hudud va respublika miqyosidagi sport tadbirlari orqali iqtidorli o‘quvchilarni aniqlash va qo‘llab-quvvatlash.
- **Sport turlari:** maktab infratuzilmasi, mutaxassislar mavjudligi va o‘quvchilar ehtiyojidan kelib chiqib ustuvor sport yo‘nalishlarini belgilash.

Inklyuzivlik va monitoring

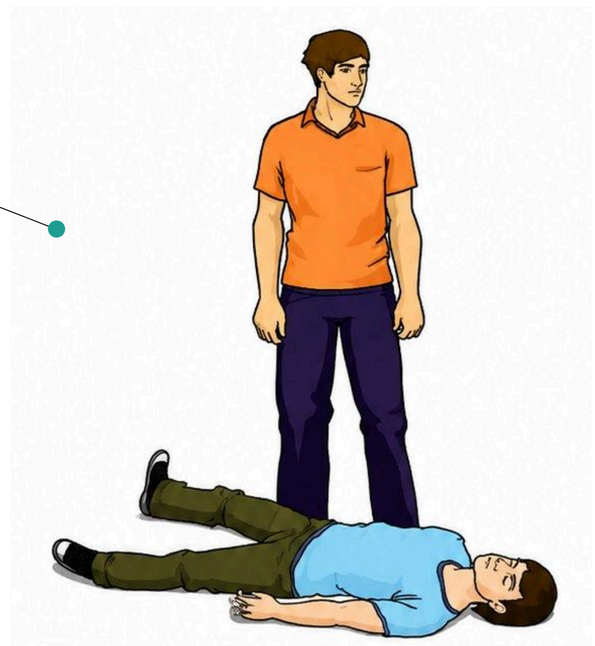
- **Moslashtirilgan sport:** nogironligi bo‘lgan va alohida ta’lim ehtiyojlariga ega o‘quvchilar uchun xavfsiz, moslashtirilgan jismoniy faollik sharoitlarini yaratish.
- **Monitoring:** o‘quvchilarning jismoniy rivojlanishi va mashg‘ulotlardagi ishtiroki tibbiy sir hamda shaxsga doir ma’lumotlarni himoya qilish talablariga rioya etgan holda kuzatib boriladi.

2.3. BIRINCHI YORDAM KO‘RSATISH

01

Avvalo hodisa joyining xavfsizligini baholang;

o‘zingizga, jabrlanuvchiga va atrofdagilarga xavf tug‘diradigan omillarni imkon qadar bartaraf eting.

02

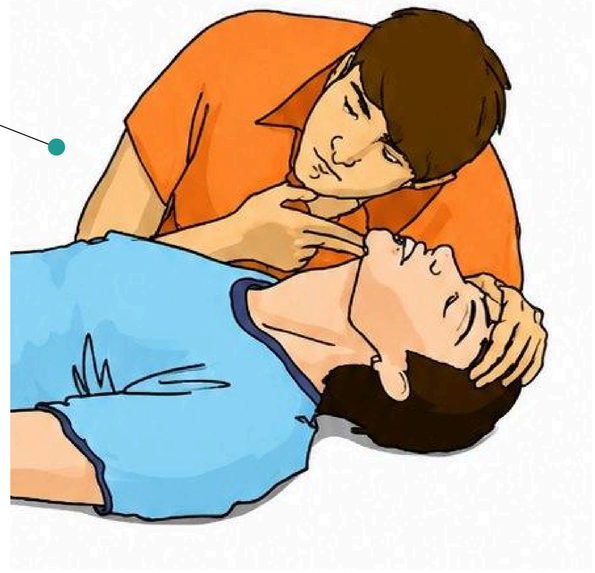
Jabrlanuvchining hushini tekshiring:

unga murojaat qiling va yelkasiga ehtiyotkorlik bilan tegib javob reaksiyasini kuzating.

03

Nafas yo‘llari ochiqligini va normal nafas olayotganini 10 soniyagacha kuzating. Nafasni tekshirish uchun ko‘zgu yoki boshqa buyumdan foydalanmang.

04

Jabrlanuvchi hushsiz bo‘lsa, normal nafas olmasa yoki og‘ir jarohat alomatlari mavjud bo‘lsa, “103” yoki “112” raqamiga qo‘ng‘iroq qilib aniq manzil, hodisa turi va jabrlanuvchi holatini bildiring.

05 **Tibbiyot xodimi yoki birinchi yordam bo‘yicha o‘qitilgan shaxsni yordamga chaqiring;**

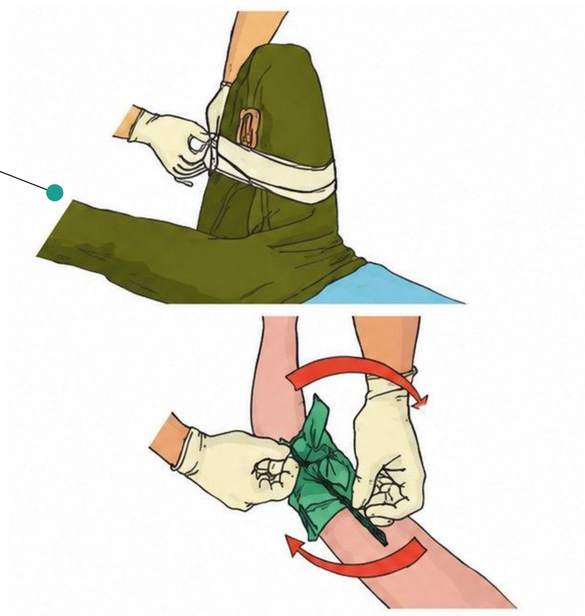
mavjud bo‘lsa avtomatik tashqi defibrillyatorni olib kelishni so‘rang.

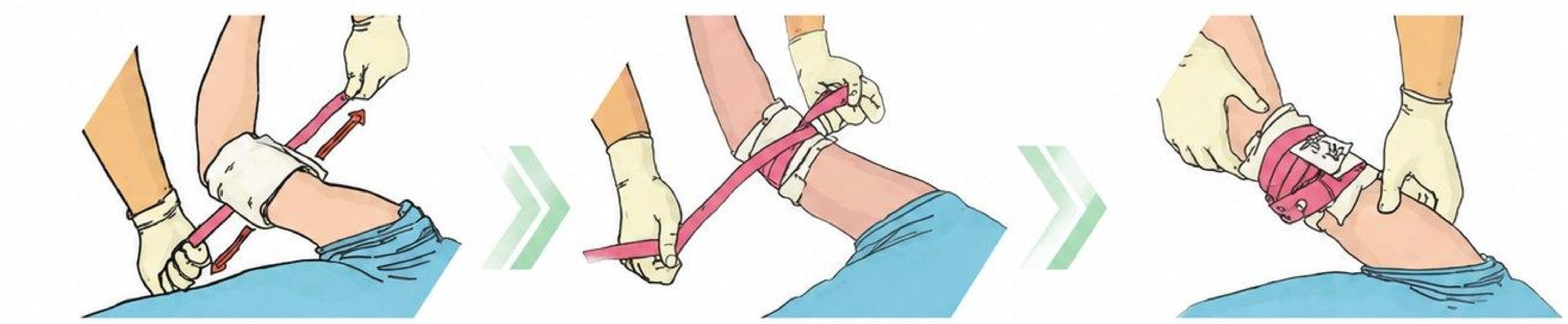

06 Jabrlanuvchi normal nafas olayotgan bo‘lsa, uning nafasini kuzatib turing, kiyimini bo‘shating va ortiqcha odamlarni uzoqlashtiring. Zaruratsiz ko‘chirmang.

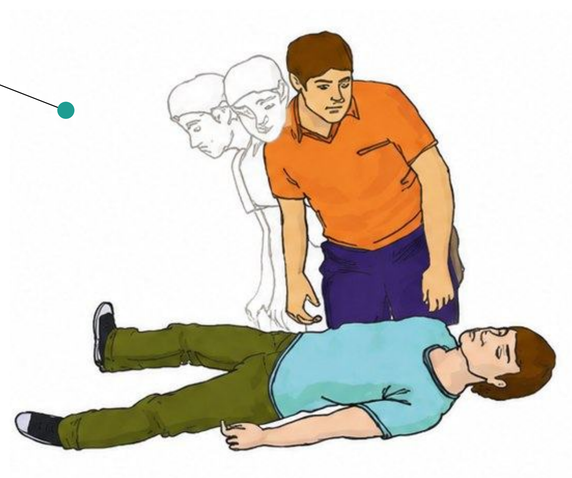

07 Kuchli qon ketishda jarohatga toza material bilan bevosita bosim bering. Suyak sinishiga shubha bo‘lsa, shikastlangan a’zoni mavjud holatida qimirlatmasdan mahkamlang, suyakni to‘g‘rilashga urinmang.

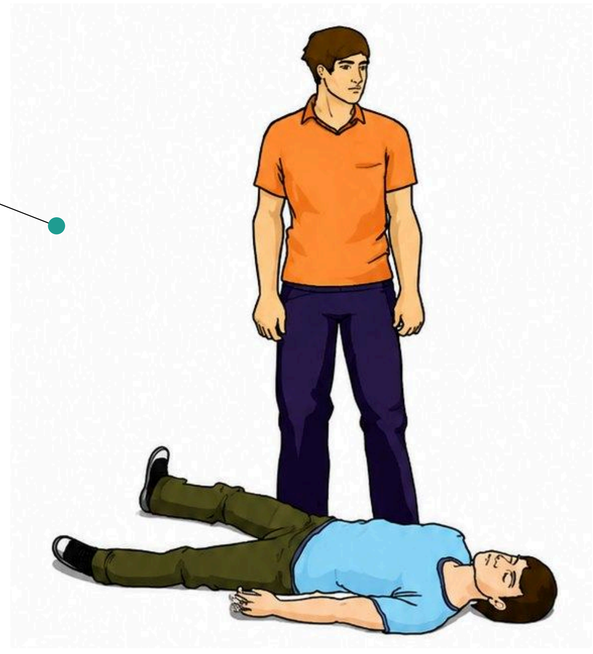

08 Tez tibbiy yordam yetib kelguniga qadar jabrlanuvchining hushi va nafasini muntazam qayta baholab turing.

09 Jabrlanuvchiga ovqat, ichimlik yoki dori bermang. Uning holatini faqat hayotiy zarurat bo‘lganda o‘zgartiring.

10 Jabrlanuvchini yolg‘iz qoldirmang, unga xotirjam ohangda dalda bering va sovqotishidan himoya qiling.

11 Tez tibbiy yordam xodimlariga hodisa vaqti, ko‘rilgan choralar va jabrlanuvchi holatidagi o‘zgarishlar haqida aniq ma’lumot bering.

